

¹ A jelentés sok túlzást, illetve be nem vált jövődölést tartalmaz. De Gaulle pártja meggyengült és 1953-ban feloszlott, a tábornok csak jóval később, 1958-ban tért vissza a francia politika irányítói közé. A KP erős maradt ugyan, de teljesen elszigetelődött, a többi párt, ha válságokon át is, kitartott az USA-barátság mellett.

466. KÁROLYI MIHÁLY MOLNÁR ERIKHEZ

(Párizs, 1948. május 14.)

Amint azt előző jelentésemben jeleztem,¹ Oedipe címen egy új világsajtószemle jelenik meg, amely a nemzetközi politikai, gazdasági kérdésekről hetenként összefoglaló képet ad. A szemle élénken emlékeztet bennünket a háború előtt megjelent Lu-re. A Lu, amely Lucien Vogel szerkesztésében jelent meg, egyedülálló volt úgy formájában, mint tartalmában a francia sajtóban. Azt mondhatnám, hogy a Lu objektív és világos képét adta hét nap történetének. Szerkesztősége olyan kiváló újságírókból állott, mint Martin Chauffier, Lavigne, Mme Martin Chauffier, Gara László, Robert Vochet. A magyar sajtó egyik referense Adorján Andor volt. Adorján Andor igyekezett a horthysta magyar sajtó termékeit becsempészni a Lu hasábjaira. Megbízóinak azonban teljes egészében nem tehetett eleget, mert Vogel főszerkesztő, kinek baloldali beállítottsága záloga volt annak, hogy ez a világorgánium nem lesz az éledő fasizmus szövívője, majdnem teljes egészében lehetetlenné tette Adorjánnak törekvését. Néha-néha sikerült ugyan a Horthy régi- met jó színben feltűntető pesti híradását a lapban elhelyeznie. Ez ritkán történt meg, és a lap baloldali irányvonalát egyáltalán nem érinthette. Ez annál kevésbé sikerülhetett rendszeresen, mert a szemlénél dolgozott az ugyancsak magyar származású Gara László is. A most megjelenő Oedipe szerkesztőségében Adorján, amint értesültem, vezető szerepet játszik. Annak idején a Lu irányításában nekem döntő szerepem volt, mivel L. Vogel minden magyar vonatkozású ügyben teljhatalmat adott.²

A Lu-re emlékeztető Oedipe az objektívítás hamis felmutatásával határozottan állást foglal az új Magyarországgal szemben. A velünk ellenséges forrásból eredő gazdasági, politikai, szociális híradások jelentős helyet foglalnak el ennek a könyvatosnak az oldalain.

Az idegenbe szakadt magyar újságíróknak a felszabadulás utáni francia sajtóban való térfoglalásának egyik jelensége a Corps Diplomatique³ című politikai, gazdasági, diplomáciai és kulturális kérdéseket ismertető nagy revünek a megjelenése. A folyóiratot Dobos László 1919-ben emigrált magyar újságíró irányítja. A napokban megjelenő folyóirat tudomásom szerint nyolcmillió frank alaptőkével rendelkezik. Az alaptőke egy részét a lapot előállító Worms nyomda, másik részét pedig egy olasz kereskedőkből álló csoport adta. A francia kormány bizonyos esetekben engedélyeket ad az idegen tőke behozatalára. A tőke nem folyó pénz formájában hozható be, hanem áru alakjában. A fent említett olasz kereskedőcsoportnak Neuwirth nevű magyar származású, állítólag volt magyar újságíró, aki ugyancsak állítólag mint köztársasági katona részt vett a spanyol polgárháborúban, megszerezte az idegen tőke behozatali engedélyét. Ennek ellenében, tehát a kijárási fejében az olasz kereskedőcsoporttól több millió frankot kapott, amelynek egy részét befektette a Corps Diplomatique megindítására alakult társaság vállalkozásába. Tekintettel arra, hogy Dobos még mindig magyar állampolgár és így jogilag nem lehet egy francia lap főszerkesztője, a lap irányítását átadta André Ulmann-nak. André Ulmann portréját felesleges megrajzolnom. A Corps Diplomatique, ugyanúgy, mint a Tribune des Nations eklektikus, érdekesen szerkesztett folyóirat lesz, amelynek oldalain széles teret tudok Magyarországra számára biztosítani.

A lapok harca a kormánnyal még mindig nem fejeződött be. A kormány ugyanis befolyását a lapokra olyan formában igyekszik biztosítani, hogy a papírkiosztás jogát még mindig fenntartja magának. Nyilvánvaló, hogy ezzel napról napra súlyosabbá teszi a még független napilapok helyzetét. A L'Humanité, a Ce-Soir, a Franc-Tireur, a Libération, amelyek mögött tőkés csoportok nem állnak és azok a nagy vidéki lapok, amelyek a Front National érdekkörébe tartoznak, erős harcot folytatnak azért, hogy a kormány szállítsa le a papír árát. A kormány hajlandó lenne ezt megtenni, ennek azonban ára lenne. A kormány ezért igyekeznék bizonyos kérdésekben ezeknek a lapoknak az álláspontját befolyásolni. Néhány nappal ezelőtt ennek a kérdésnek a megtárgyalására újra összeültek a kormány és a lapok megbízottjai. A tárgyalások néhány napon át tartottak, anélkül azonban, hogy a tárgyaló felek között valamilyen megegyezés jött volna létre.⁴

MOL XIX-J-1-k 8. doboz (eredeti)

¹ Gyomai sajtóattasé utolsó jelentéséről van szó, melyben a szokásos módon ismertette a francia sajtó eseményeit. Ehhez Károlyi csak kísérlőlevelet írt, miután a jelentéseket általában a követ küldte el és nem közvetlenül beosztottai. Ezután Károlyi mégis szükségét érezte, hogy saját reflexióit is közölje.

² Ezt a mondatot utólag diktálta hozzá Károlyi a már legépelte jelentéshez; ami abból is látszik, hogy a beszűrés más írógépen készült.

³ Diplomáciai Testület (francia).

⁴ Károlyi és munkatársai - főleg Gyomai - számos és ennél is részletesebb jelentést írtak a francia sajtóról, ezek részben ugyanezen jelzet alatt, részben a követség más iratai között találhatók. Közlésüktől érdekességük ellenére terjedelmi okokból el kellett tekintenünk. Ezt a jelentést azért közöljük, mert Károlyi emlékezését tartalmazza Vogel lapjaira, melyek jelentős helyet foglaltak el a Károlyi házaspár tevékenységében a harmincas években, és ennek megfelelően egyéni jellegű, teljesen Károlyi által fogalmazott szöveg.

467. SEBESTYÉN PÁL KÁROLYI MIHÁLYHOZ

(Párizs, 1948. május 14.)

A párizsi magyar követség adminisztratív tevékenységének felülvizsgálata során nyert tapasztalataim alapján, a Külügyminiszter Úr folyó évi április 23-án 2832/1-1948 számú rendeletével reám ruházott hatáskörben mint legsürgősebb teendőket a következőket rendelem el:

I

Az eredményes és gyors ügyintézés és iratvezetés alapját képező *iktatókönyvek* vezetésére az eddiginél nagyobb gond fordítandó, nevezetesen:

1. Az iktatószámok az iktatókönyvekbe önműködően váltó számbélyegzőkkel vezetendők be, hogy ezáltal a sajnós gyakran előforduló téves sorszámozások s az ebből eredő törlések és javítások elkerülhetők legyenek.

E célból úgy a követségi iktató, mint a követség konzuli osztályának iktatója részére egy-egy megfelelő számbélyegző haladéktalanul beszerzendő, s az ezzel felmerülő kiadás a dologi kiadások alnaplójában jelen rendelkezésemre való hivatkozással elszámolandó.

2. A jövőben egyes iktatószámoknak pusztán kényelmi szempontokat szolgáló, de súlyos visszaélésekre lehetőséget nyújtó nyitvahagyását az iktatást végző tisztviselő felelősségének terhe mellett a legszigorúbban megtiltom. Az iktatókönyvekben a múltban nyitva hagyott és jelenleg is kitöltetlenül álló iktatószámok s a hozzájuk tartozó rovatok tintával történő áthúzással érvénytelenítendő, és „érvénytelenítve” jelzéssel látandók el.